

הקדמה לתורת הספיקות

בבא קמא (מו.)

משנה מפורסמת במס' טהרות (פ"ה מ"ה) "שני שבילין" – שיטת ר' יהודה [והובאה בגמרא כתובות (סוף כז.)]

• דין המשנה היא עפ"י חזקה דמעיקרא. מה מפתיע (surprising) בגודל כח החזקה, ומה רואים מזה לענין פעולת (mechanism of) חזקה דמעיקרא?

את הבנתך במה שלמדת ממשנה זו, ניתן להעמיק (to deepen) יותר ע"י שני תוס' הללו –

תוס' כתובות (כז. ד"ה ואם)

[עפ"י ברייתא בגמרא שבועות (ט), "תנו רבנן" – שיטת הת"ק דנכנס אח"כ למקדש]

• מהי חולשת (weakness) חזקה הנזכרת בתוס' (האם זה קשור לגודל כחו לעיל)?

תוס' בבא קמא (יא. ד"ה דקא)

• איזה דין נוהג בחזקה אבל לא בספקספיקא? באר למה!

ג

עכשיו נלמד טפי בחילוקים לדינא שבין רוב וחזקה. נסה להבין איך דינים אלו עולים יפה עם מה שלמדת והבנת לעיל לענין רוב וחזקה.

(א) **תוס' חולין (יא. ד"ה אתיא מפרה)**

• מהי קושייתם ותירוצם? איך אפשר להסביר את יסודם עפ"י מה שנתבאר?

(ב) **משנה** גיטין (כח.), ובגמרא שמה "רמי ליה אביי ... בתרומה מיד"; והתירוץ האחרון שמה (סוף כח. – ריש כח.); "רבא אמר ... ימות חיישין", וברש"י שמה (ריש כח: ד"ה שמא מת)

• מהו היסוד שנתחדש לענין חזקה?

ויש להשוות (compare) לדברי התוס' לגבי רוב:

תוס' גיטין (לג. ד"ה ואפקעינהו), לפחות "ועוד הקשה ... אין מבטלין"

ע"ע – **שערי יושר** (שער ב' פרק ב' ד"ה ונראה)

בעקבי הצאן (סוף סי' כ"ח, עמודים קפז-ח)

קהלות יעקב סוכה (סי' א' אות ב')

מתני' ב"ק (מו.), עד " ... ורביע נזק לולד"

גמרא שם, עד " ... עליו הראיה"

בכדי ליכנס אל לימוד **נשים-ונזיקין**,

ובכדי ליהנות מלימוד **"תורת הספיקות"** בדיני-ממונות ובאיסור-והיתר – אשר חלק חשוב ממנו נובע **מסוגיא דגולה ומתוקה** בריש **פרק שור שנגח את הפרה**,

נקדים ללמוד עניני ספיקות בהלכה באופן כללי. הבה נתחיל להכיר שני דינים גדולים – רוב וחזקה.

א

חומש ויקרא (פרק י"ד פס' ל"ג – ל"ח)

גמרא חולין (י:), "מנא הא מילתא דאמור רבנן ... לראות את נגעו"

גמרא שם (ריש יא.), "מנא הא מילתא ... אבל היכא דלייף לית לן בה", וברש"י

[**גמרא שם (סוף יא.)**, "רבה בר רב שילא ... זיל בתר רובא"; (יא:), "רב מרי ... נקב הוה"]

• מה הם הכללים (general principles) שנידונו הכא?

• מה הן המקורות האפשריות של כל א' מהכללים הללו?

ב

• מה הדין כשיש סתירה – בצירור אחד (within a single case) – בין רוב וחזקה (כגון דבר שהיה אסור אבל יש רוב שעכשיו נשתנה ונעשה היתר)? ע"י –

גמרא קידושין (פ.), "דתנן תינוק ... רובא עדיף"

• לפי זה, איזה משני הדינים חזק יותר?
• מאידך, מאי משמע מדברי המשנה הבאה –